

Meanwhile in Berlin

THRESHOLDS – performance, kiállítás és kerekasztal-beszélgetés a 2. Berlin Art Week alkalmából

Collegium Hungaricum, Berlin
2013. szeptember 20–22.

A 'projekt' és a 'performance' a berlini hétköznapok és kulturális élet két leggyakoribb kulcsszava. A piros lámpánál várakozva és az éjjel-nappali Spätkaufokban való sorbanállás közben hamar kiderül, hogy a város lakosságának körülbelül a fele valamilyen módon művészettel, kultúráközvetítéssel foglalkozik, ezért nem nagy túlzás azt állítani, hogy ebben a városban ezek a kifejezések percnként elhangzanak. A *Gallery Weekend*, a *Berlin Art Week* és az olyan kisebb művészeti seregszemlék is, mint például a *48 Óra Neukölln* népünnepélynek számítanak: tömegek hömpölyögnek az ideiglenesen kiállítótérre avasztalt kocsmák, kávézók, bolthelyiségek és kirakatok, gyárépületek, projektterek, galériák és múzeumok között. A projekt alapú művészeti tevékenység, illetve a széles skálán mozgó performance műfaja önmagában már nem hordozza a progresszivitás ígéretét, de a berlini művészeti szcena nemzetközisége és nyitott szellemisége okán továbbra is számos élvonalbeli performance és videóművész alkot a városban.

Az idén másodszor megrendezett *Berlin Art Week* programjában is külön menüpont volt a performance, a művészetnek szentelt hét fókuszába azonban a nyolcvanas évek után most újra a festészet rehabilitációja került. A hangsúly a *Painting Forever!* programján volt, amelyben négy vezető berlini intézmény kívánta bemutatni a festészet aktualitását és örökérvényűségét. A hivatalos programban szereplő performance-oknak főként az Akedemie der Künste és a Schinkel Pavillon, külsős helyszíneként pedig a Collegium Hungaricum Berlin adott otthont, a THRESHOLDS keretén belül.

A THRESHOLDS a .CHB és a MOMENTUM együttműködésében létrehozott, idő alapú művészettel foglalkozó háromnapos eseménysorozat volt. A .CHB Moholy-Nagy Galériájának tereiben *Making the Medium* címmel a MOMENTUM folyamatosan bővülő nemzetközi videóművészeti gyűjteménye, valamint egy magyar videómunkákból álló válogatás volt látható.

A MOMENTUM alapítója RACHEL RITS-VOLLOCH, a tanácsadó testület feje pedig DAVID ELLIOTT. Szakmai tevékenységéből adódóan gyűjteményükben Ázsiától Ausztráliáig és Amerikáig szerepelnek alkotások. A galériák galériájaként működő intézmény alapvető célja a kiemelkedő színvonalú videómunkák nemzetközi szinten való képviselése és hozzáférhetővé tétele. A 2010-ben Sidney-ben alapított, berlini székhelyű MOMENTUM gyűjteményének gerincét elsősorban a Sidney-ben, Londonban és Berlinben élő és alkotó, videóval, filmmel, fotóval, installációval és performance-szal foglalkozó művészek munkái alkotják. Céljuk az idő alapú művészeti műfajok, médiumok – videó, új média, performance, hangművészet – számára egy olyan intézményi együttműködések alapuló, diszkurzív nemzetközi platform létrehozása, amelynek feladata az érintett műfajok aktualitására, relevanciájára való rákérdezés és a folyamatos kritikai reflexió. A performance-videók, a dokumentatív jellegű, illetve technikai, tudományos vagy filmes eszközökkel operáló alkotások és az esztétizáló, lírai hangvételű videóművészeti pozíciók egymástól élesen el nem különíthető módon kapnak helyet a gyűjteményben. Az ősi kultúráktól, a civilizáció kezdeteitől a közelmúlt különböző társadalmi kérdéseken keresztül a gender tematika kritikai jellegű megközelítésén át a napjainkban aktuális politikai és migrációs kérdésekig ível a gyűjteményt életre hívó szervező elv.

ERIC BRIDGEMAN *Tripple X Better* című munkája egy performance videósorozat egyik darabja. Első benyomásra a Hejjettes Szomlyazók látszólag minden ésszerűséget nélkülöző, destruktív, zajalapú performance-ait idézi. A pápua új-guineai származású művész azonban videósorozatában a faji, szexuális, kulturális és nemzeti identitás aktuális státuszára és szerepére kérdez rá a kortárs ausztrál és a pápua új-guineai törzsi társadalomban. Kultúrákői analízis, a faji és nemi sztereotípiák lebontása érdekében.

Az elsősorban a Trafalgar téren szoborként elhelyezett 30.000 banánról ismert Doug Fishbone *Communism* című műve egy stand-up performance dokumentációja. Ahogyan videóra rögzített előadása, úgy az azt követő műve, az *Elmina* című, ghanai-angol koprodukcióban készült akciófilm (2010) is a különböző kultúrák reprezentációs politikáját vizsgálja humorral átszótt formában.

TRACEY MOFFATT Ausztrália egyik vezető művésze, *Other* című, gyors pergésű, közönségfilmekből összevágott filmmontázsa a különböző fajok közötti vonzalmat ábrázoló jelenetekből áll össze. A jelenetek sablonosságával ironikusan mutat rá a nyugati, civilizált világ sztereotípiáira, és egyúttal az ezeket az egyik leghatékonyabb módon közvetítő művészeti és tömegmédiára, a filmre.

Moffatt a THRESHOLDS programján belül a *Making the Medium* kiállítás mellett a *Sky Screen* vetítés aktuális válogatásában is szerepelt. A *Sky Screen* célja, hogy a galériák és múzeumok tereiből az utcára vigye a kortárs videóművészet legjavát. A nemzetközi kezdeményezésnek második alkalommal adott teret a .CHB média-homlokzata. A *Sky Screen* vetítések alkalmával az első, 2012-es kijevi biennále válogatott videóanyagát lehetett látni. A válogatásban szereplő művek a szabadság, az egyenlőség és a biztonság utópisztikus álmára, illetve ezek ellentétéként a terror, az egyenlőtenség, a szegénység és a háború aktu-

MÉCS MIKLÓS
Altkleider Gent, 2011, videó, 1'43"

BORSOS JÁNOS
Nemzeti Térdeplés, 2009, videó, 2'07"

ális problémáira egyaránt reflektálnak. Moffatt *Doomed* című művében ismét mozifilmekből kölcsönöz jeleneteket, de ezúttal a terror és az erőszak sajátos filmreviteléhez. Videókollázsában a szórakoztatóipar termékeiként forgalomba kerülő jelenetek akkumulációjával részletekből felépülő, új narratívát konstruál. A kiállítást NEZAKET EKICI, a MOMENTUM gyűjteményben is szereplő, Marina Abramovičnál végzett performance-művész nyitotta meg *Tube* című performance-ával. Ekici munkáiban gyakran ütközteti török származását, kulturális és vallási örökségét Németországgal, tanulmányai és élete helyszínével. Performance-aira jellemző a kulturális és individuális határok átlépése, összemosása, testének és nőiségének médiumként való alkalmazása. Ekici *Tube* című performance-a Otto Dix Anita Berberéről, a húszas évek femme fataljáról készült portréján alapul. A feszültség egyrészt a performance héttereként vetített, téli kanadai tájban rögzített performance, és a jelen előadás fizikai valósága, másrészt a nőideál és a nevetségesség közötti vékony határ mentén húzódik. Nevetségessé teszi a művésznőt az az erőfeszítés, amit annak érdekében fejt ki, hogy beleerőszkolja magát az ANITA BERBERT, a nyugati szépséget idéző öt méter hosszú, szűk, vörös selyemruhába. *Veiling and Reveiling* és *Tube* című munkáiban a különböző társadalmi berendezkedések és kulturális hagyományok által konstruált nőkép két szélsőséges esetét figurazza ki. Túlzó gesztusai-val a muszlim viselet, a csador és a nyugati kultúra diktálta divatkultusz abszurd jelenségére irányítja a figyelmet. A különböző kulturális kánonok emblemikus és szimbolikus jelenségeit egyszerre ragadja ki, és helyezi vissza a mindennapok kontextusába, a megszokáson keresztül mutatva rá azok groteszk jellegére. A nemzetközi anyag a .CHB által válogatott tizenegy magyar videómunkával egészült ki. Bár nem szerencsés származási alapon külön szerepeltetni művészek egy csoportját, a MOMENTUM és magyar anyag összefésülése azonban erőltetett lett volna. A MOMENTUM által felvonultatott nemzetközi kontextus fényében megállapítható, hogy a technikai perfekcionizmus kevésbé jellemző a hazai videóművészeti törekvésekre, de ritka a kifejezetten dokumentarista performance-videó is. Az elmúlt nyolc év magyar videóművészetéből összeállított anyag nem osztható élesen elhatárolható tematikus egységekre, mégis felvázolódott három gondolati ív. A blokk társadalomkritikai hangvételű videókkal kezdődött. MÉCS MIKLÓS *Altkleider Gent* és BORSOS JÁNOS *National Kneel* című, nemzeti, vallási szimbólumokat szerepeltető, provokatívnak ható munkái a nemzeti hovartartozástól független, humánus emberi értékekre hívja fel a figyelmet, egyszerű, szinte biblikus gesztusokkal. BAGLYAS ERIKA és HORVÁTH EDINA videóinak az individuum, a nő és a női test a témája, egyúttal a néző tekintetnek tárgya. Baglyas *Hasznos tudás* című vizuális eszme-futtatásában a tészta dagasztása, materiális és érzéki jellege a szellemi tevékenység és érzékenység szimbólumává lesz. Horváth Edina *Mert megérdemlem* című animált videójában kevésbé áttételesen, a reklámpar retorikájára jellemző direktességgel tematizálja a fogyasztói társadalom által közvetített nőkép kritikáját. Végül ESTERHÁZY MARCELL és KIS JUDIT értelmeikkel operáló, dokumentatív jellegű videói személyes élményekre, a technicista társadalom diktálta tempóra és kapcsolattartási lehetőségekre reflektálnak különféleképpen.

A THRESHOLDS az idő alapú és digitális technikai médiumokkal dolgozó vizuális művészeti műfajok szellemi, fizikai és technikai határterületeit és metszéspontjait járta körül. A vizuális összképet a letisztult kiállítótérrel túl a .CHB épülete által kínált vetítésre alkalmas felületek tették változatosabbá. Az írásvetők, projektorok és a homlokzati vetítések az épületet egészét is videóművészeti médiummá változtatták. A kiállítás decemberben Lengyelországba utazott, 2014. január 26-ig a szeczin-i TRAFÓ Kortárs Művészeti Központban látható, második kiadására pedig május 2-4. között kerül sor a .CHB-ben.

inside express

Fiatal
Képzőművészek
Stúdiója
Egyesület

studio.c3.hu

_028

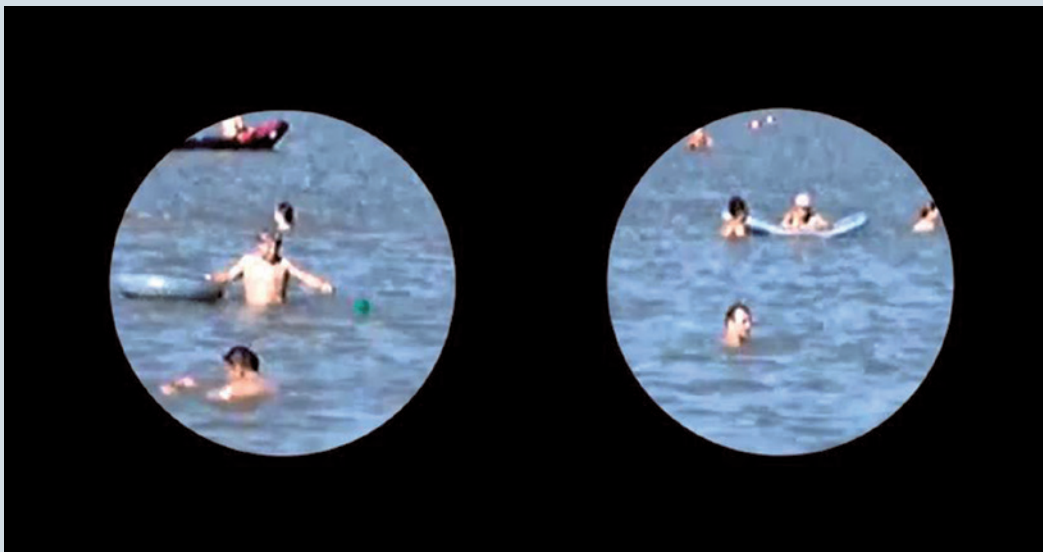
PÓLYA ZSOMBOR

Ez meddig lesz kortárs? 2012
matrica, print, 10×10 cm

(polya.zsombor@kepzo.hu
címen eredeti matrica
ingyenesen rendelhető.)

**EZ
MEDDIG
LESZ
KORTÁRS?**

**EZ
MEDDIG
LESZ
KORTÁRS?**

Vadlesőrszem | BONDOR CSILLA
képzőművész kiállítása

Új képek | VÉGH ANDRÁS
festőművész kiállítása

Budapest Galéria, 1036 Lajos utca 158.
2014. május 8 – június 15.

Nyitva tartás: hétfő kivételével naponta 10–18 óráig.

www.budapestgaleria.hu